

การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

นายชนากรณ์ ศรีวาปี*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทองซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านที่ 2 การปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านที่ 4 การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงานเป็นครู กลุ่มประชากรได้แก่ครูโรงเรียนบางบัวทอง ปีการศึกษา 2559 จำนวน 150 คน โดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน คัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ วัดระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 4 ด้านดังกล่าว และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) เมื่อเปรียบเทียบตัวแปร 2 ตัว และเปรียบเทียบตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัว ใช้การวิเคราะห์ One Way Analysis of Variance

ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนบางบัวทอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่าครูมีความพึงพอใจมากทุกด้านของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูมีความพึงพอใจในด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในอันดับสูงสุด

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ความพึงพอใจ ครู กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

บทนำ

การศึกษาเป็นภารกิจทางสังคมที่มีหลายจุดมุ่งหมาย เช่น เพื่อการสร้างคนให้เป็นคนดีให้เป็นคนที่มีวัฒนธรรม เป็นคนที่สามารถประกอบอาชีพและดำรงตนได้อย่างเหมาะสมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงแทบทุกด้านอย่างรวดเร็ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 , หน้า 151) จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพมีคุณสมบัติ มีความรู้ ความสามารถ ตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเพิ่มพูนสติปัญญาและพัฒนาบุคลิกภาพของคนและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าสามารถแข่งขันกับนานาประเทศ ซึ่งเห็นได้จากประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาสูงจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แตกต่างจากประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาดำทำให้อยู่กันอย่างแร้นแค้น จึงนับได้ว่าการศึกษเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชีวิตต่อประชากรและประเทศชาติ การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความก้าวหน้ามากที่สุด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่ม 2545) มาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการไว้ว่าการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตโดยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 , หน้า5) นอกจากนั้นยังได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการและฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาเกิดผลดีสมดุลสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาเกิดผลดีและมีคุณภาพตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการและดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนนั้นเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการนำนโยบายทางการศึกษา นำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดการศึกษามีคุณภาพแก่ผู้เรียนโดยตรง โรงเรียนจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเป้าหมายดังกล่าว และการที่โรงเรียนจะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ดังนั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการและระบบการนิเทศการศึกษาเป็นสำคัญ

การบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษามีความหมายใกล้เคียงกันมากคือ มีการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการและมีขั้นตอน ลักษณะของงานทั้งสองฝ่ายก็มีความคล้ายคลึงกันเป็นงานที่คู่กัน การศึกษาจะมีความเจริญก้าวหน้าไม่ได้หากขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ด้วยเหตุนี้การบริหารจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับการนิเทศการศึกษา กิตติมา ปรีดีดิลก (2551 , หน้า302) เพราะสิ่งที่ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงคือ “การนิเทศ” ดังเป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งหมด ดังนั้นไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ใดก็ตาม ผู้บริหารสามารถใช้ “การนิเทศ” เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบริหาร “การนิเทศ” จึงมีความสำคัญที่ผู้บริหารไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้และจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ระบบการบริหารงานมีประสิทธิภาพ อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2550 , หน้า 1) ในทางปฏิบัติผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผลและเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ชารี มณีสรี (2551 , หน้า 52 - 53) การนิเทศการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะสนับสนุนระบบการบริหารการศึกษาในการที่ต้องการให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และส่งผลประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงขึ้นอยู่กับการพัฒนาครูอาจารย์ให้มีประสิทธิภาพโดยการนิเทศการศึกษาดังกล่าว ฌ ที่โดมิสอนที่นั่นมีการนิเทศ ชารี มณีสรี (2551 , หน้า2) กล่าวนี้ตรงกับความหมายของการนิเทศที่เน้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในด้านการสอนให้ดีขึ้น เนื่องจากการนิเทศคือกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของผู้เรียน สัจด์ อุทรานันท์ (2550 , หน้า 7) การนิเทศการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การนิเทศภายนอกของโรงเรียน และการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนนั้น จะต้องคำนึงถึงการจ้องคร์กรนิเทศภายในโรงเรียนงานนิเทศภายในโรงเรียนและกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน นิเวศน์ คิดยาว (2552 , หน้า 2)

นอกจากนั้นเมื่อทำการนิเทศแล้วจะต้องได้ผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ซึ่งถือเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการ คือ พัฒนานคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์และสร้างขวัญกำลังใจ กิตติมา ปรีดีดิลก (2552 , หน้า 306) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนได้เล็งเห็นว่าการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนา
งานด้านบุคลากรครูที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีคุณภาพ เพราะคุณภาพของ
กระบวนการเรียนการสอนของครูส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้เล็งเห็นความสำคัญของการนิเทศและจัดให้มีการ
การนิเทศภายในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นในการนิเทศเป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการเรียนการสอน ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง
มีความสุขสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และประสบผลสัมฤทธิ์สูงสุดทางการเรียน โรงเรียนจึงได้
กำหนดให้งานนิเทศภายในเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียน จัดให้มีแผนงานโครงการ
นิเทศอย่างชัดเจน มีขั้นตอนและกระบวนการในการดำเนินงานโดยนำกระบวนการบริหารตาม
กรอบแนวคิดของ E.W. Deming หรือเรียกว่าวงจรคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้ มีการ
ปฏิบัติตามกระบวนการดังกล่าวอย่างจริงจัง ตลอดจนมีการใช้กิจกรรมการนิเทศหลายรูปแบบ
ทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และอาศัยหลักการทำงานที่เป็นประชาธิปไตยเพื่อสร้าง
ความสามัคคีอันดีของหมู่คณะ

อย่างไรก็ตาม จากการติดตามและประเมินผลของผู้บริหารและผู้วิจัยซึ่งมีตำแหน่งเป็น
ผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนบางบัวทอง และมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการนิเทศพบว่า
การนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ
กล่าวคือ ถึงแม้ครูส่วนหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน พยายามจัดกิจกรรมการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมาย แนวปฏิบัติการสอน ทำการทดลอง
และวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและกัน สนใจอ่านหนังสือวิชาการ
มีความกระตือรือร้น แต่ก็ยังมีครูอีกส่วนหนึ่งที่มีพฤติกรรมการสอนเช่นเดิม ไม่ปรับปรุง
กระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเท่าที่ควร ทำงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบตามความ
เคยชิน อีกทั้งยังไม่สนใจหาความรู้เพื่อเพิ่มทักษะทางด้านการเรียนการสอนและยังขาดความริเริ่ม
สร้างสรรค์ในการทำงาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ของ
โรงเรียนบางบัวทอง อาจยังไม่สามารถช่วยเหลือครูให้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนได้ตาม

จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงมองไปที่ประเด็นของความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งอาจเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญ และทำให้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าความพึงพอใจในการทำงานมีส่วนผลักดันให้ผู้ทำงานสามารถทำงานได้สำเร็จ เพราะความพึงพอใจในการทำงานย่อมก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ตามที่ พิชญาภรณ์ อิงคามระธร (2552 , หน้า 31) ที่ได้กล่าวว่าความพึงพอใจในการทำงานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จของการดำเนินงานและจะก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ดี ดังนั้นการนิเทศไม่ว่าจะเป็นการนิเทศใดๆ ก็ตาม หากผู้รับการนิเทศไม่เห็นความสำคัญหรือไม่เข้าใจวัตถุประสงค์หรือข้อดีอันจะเกิดขึ้นจากการนิเทศ

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อให้ทราบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลของการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับความพึงพอใจ อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียน บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ตามกรอบแนวความคิดของ E.W. Deming หรือเรียกว่าวงจรคุณภาพ (PDCA) วีระพล บดีรัฐ (2553 , หน้า 7-16) ซึ่ง

ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตาม
แผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ด้านการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนบางบัวทอง

จังหวัดนนทบุรี ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 150 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ กำหนดโดยอาศัยตาราง
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน ภาวนาธาราศรี
สุทธิ และศิริพงษ์ เสภาชน , 2556 , หน้า 132) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 108
คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบางบัวทอง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 150 คน กลุ่ม
ตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบางบัวทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 3 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 108 คน โดยการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบง่าย (Simple
Random Sampling : SRS) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็น
แบบสอบถามระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบาง
บัวทอง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครู ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ
ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครู มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศ
ภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านที่ 1	การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน	จำนวน 10 ข้อ
ด้านที่ 2	การปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน	จำนวน 10 ข้อ
ด้านที่ 3	การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	จำนวน 10 ข้อ
ด้านที่ 4	การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียน	จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามเป็นปลายเปิด

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าดัชนีสูงกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .959 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตัวเองจำนวน 108 ฉบับ ประกอบด้วยระหว่างวันที่ 1 – 8 พฤษภาคม 2560 และนัดวันและเวลาเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (t – test) กับตัวแปรเพศ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) กับตัวแปรประสบการณ์ในการสอนและทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Sheffe'test)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า ครูมีความพึงพอใจมากทุกด้านของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยครูมีความพึงพอใจในด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในอันดับสูงสุด
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนบางบัวทองได้แสดงความมุ่งมั่นในการใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการปฏิบัติอย่างจริงและต่อเนื่อง มีแผนงานและกระบวนการในการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยยึดหลักการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมหรือได้แสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลอง ปิ่นทอง (2527 , หน้า 15) ที่ได้กล่าวว่าปกติผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะงานวิชาการอันมีความเกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน บทบาทของผู้บริหารจึงมีอิทธิพลและสามารถผลักดันให้การศึกษาภายในโรงเรียนบรรลุผลและเป็นประโยชน์ต่อการ ปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งมวลในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารสามารถช่วยครูผู้สอนแต่ละคนที่ทำการสอนให้เกิดผลดี ส่งเสริมให้ครูมีความรู้อยู่เสมอ ช่วยให้การปรึกษาหารือเมื่อครูมีปัญหาและช่วยประเมินผลการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

นอกจากนั้นอาจเป็นเพราะครูได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ตนเองต้องรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เพราะการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอนที่มีประสิทธิภาพย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาตามศักยภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูที่จะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 , หน้า4)ครูจึงเห็นประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียนที่สามารถช่วยเหลือให้ครูได้ปรับปรุงกระบวนการของผู้เกี่ยวข้องอันได้แก่ครูและผู้บริหารในการที่จะช่วยกันพัฒนาคุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์อันสูงสุดของผู้เรียน (สัจด์ อุทรานันท์. 2550 , หน้า 18) ดังนั้นเมื่อผู้บริหารและครูมีความเข้าใจหรือมีการรับรู้ในความสำคัญของการจัดให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนโดยที่แต่ละฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนรับผิดชอบก็น่าจะทำให้เกิดความพึงพอใจกับทุกฝ่าย ดังที่ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551 , หน้า 128 - 135) ได้กล่าวไว้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการทำงานคือความเข้าใจกันระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน ความเข้าใจอันดีต่อกันย่อมทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

ด้านที่ 1 การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ครูมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความพึงพอใจต่อการแจ้งนโยบายของการนิเทศให้ครูทราบอยู่ในอันดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารของโรงเรียนบางบัวทองจัดให้มีการประชุมครูเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งการประชุมดังกล่าวผู้บริหารจะแจ้งนโยบายหรือนำข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูมาแจ้งให้ครูทราบ เช่นเดียวกับการแจ้งนโยบายการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้บริหารได้แจ้งให้ครูทราบในการประชุมประจำเดือนครูจึงน่าจะเกิดความพึงพอใจเพราะการที่ครูได้รับทราบนโยบายหรือข้อมูลข่าวสารจากผู้บริหารโดยตรงทำให้เกิดความชัดเจนสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และในบางครั้งครูก็มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันกับผู้บริหาร สอดคล้องกับแนวคิดของเซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni, 1992 , หน้า 216) ที่กล่าวว่าจัดการประชุมถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติและจัดว่าเป็นหัวใจของการบริหาร เนื่องจากการประชุมจะเป็นเครื่องมือในการประสานงานและสั่งการอันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

ด้านที่ 2 การปฏิบัติตามแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ครูมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูมีความพึงพอใจในการที่โรงเรียนมีการตรวจสอบเพิ่มละสมงานของท่าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหาร และหัวหน้างานฝ่ายบุคคล เล็งเห็นว่าการตรวจสอบเพิ่มละสมงานของครูจะทำให้ครูมีการเก็บรวบรวมผลงานเป็นระเบียบ และเพื่อเตรียมรองรับการประเมินต่างๆ ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของถาวร จันทิสิริ (2551 , หน้า 24) เห็นว่าเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพครู เป็นการส่งเสริมให้มีการประเมินผลภายใน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนางานในหน้าที่

ด้านที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ครูมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่าครูมีความพึงพอใจในการตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 3 ในอันดับสูงสุดและครูมีความพึงพอใจต่อการเสนอแนะข้อที่ควรปรับปรุงโดยผู้นิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูตระหนักว่าการประเมินผลการนิเทศมีความจำเป็นต่อการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนางานต่อไปดังแนวคิดของสงัด อุทรานันท์ (2550 , หน้า 130 - 131) ที่ว่าผลที่ได้รับจากการประเมินควรจะนำมาเป็นพื้นฐานหรือข้อมูลในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานนิเทศคราวต่อไปเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าครูมีความพึงพอใจในการเสนอแนะข้อที่ควรปรับปรุงโดยผู้นิเทศอยู่ในอันดับสูงสุด อาจเป็นเพราะว่าในการประเมินครูและหลังจากทำการสอนแล้วมีการสรุปผลการสอนร่วมกับภายใต้บรรยากาศ ที่เป็นประชาธิปไตยยอมทำให้ครูทราบถึงข้อบกพร่องที่

ตนเองควรปรับปรุงเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงน่าจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจ

ด้านที่ 4 การปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสม ครูมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าครูมีความพึงพอใจในการแจ้งให้ท่านได้ทราบถึงผลการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในอันดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการแจ้งผลการนิเทศให้ครูผู้รับการนิเทศได้ทราบข้อบกพร่องของตนแล้วนำไปปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไปได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คิล (Deal, 1987, หน้า 239) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นธรรมจึงจะส่งเสริมให้ครูเกิดความพึงพอใจ เกิดความเจริญงอกงามในการทำงาน สำหรับข้อที่ครูมีความพึงพอใจอยู่ในอันดับต่ำสุดคือการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยแบบสอบถามน่าจะเป็นเพราะครูไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่เนื่องจากเกรงว่าจะผลต่อหน้าที่การงานของตนเอง

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสถานภาพต่างกันโดยจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครู พบว่า โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูต่างมีความพึงพอใจต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในทุกขั้นตอนของกระบวนการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนบางบัวทอง ได้จัดให้มีกิจกรรมนิเทศที่มีรูปแบบแตกต่างกันเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนให้กับครูทุกคนไม่ว่าจะเป็นครูเก่าหรือครูใหม่ โดยเล็งเห็นว่าถึงแม้ครูจะมีประสบการณ์ในการสอนมากหรือน้อยเพียงใดก็ตาม ก็ย่อมต้องการความช่วยเหลือในการปรับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ดังงานวิจัยของนุกูล จำปาขาว (2551, บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกับครูที่มีประสบการณ์มากมีความต้องการด้านนิเทศงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ดังนั้นกระบวนการนิเทศภายในที่ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดให้มีขึ้นน่าจะสร้างความพึงพอใจให้กับครูทุกคนเพราะการนิเทศภายในมีส่วนช่วยเหลือให้ครูเกิดการพัฒนามีความสามารถเพิ่มมากขึ้นในวิชาชีพของตนเองแม้ว่าครูเหล่านั้นจะมีประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณถ แสงมณี (2551, หน้า 41 - 42) ที่พบว่าระยะเวลาของการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่ไม่มีผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล และผลงานวิจัยของคำหรี จิมสันเทียะ (2552, หน้า 89) ก็ได้พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ในการ

ทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานพัสดุโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจในการทำงาน มีส่วนสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของงานอยู่มาก จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจในการสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครูให้สูงขึ้น และผู้บริหารควรพิจารณาตรวจสอบความพึงพอใจในการทำงานของครูอย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน รวมถึงขั้นตอนในการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้ทุกฝ่ายมีการรับรู้ที่ตรงกัน และจะได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
3. ผู้บริหารควรปรับปรุงรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น เข้าร่วมปรึกษาหารือในการวางแผนและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของครูโรงเรียนบางบัวทอง เพื่อนำผลมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
2. การศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดิolk. (2549). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร : อักษราพัฒนา.
- จรี จันทรเจริญ. (2549). *การปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาสารคามวิทยาลัย.
- ชาวี มณีศรี. (2550). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร : โสภณการพิมพ์.
- คำหรี จิมสันเทียะ. (2552). *ความพึงพอใจของครูที่มีต่อกระบวนการดำเนินงานพัสดุโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง*. ปริญญา

นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วรรณถ แสงมณี. (2551). “ผลการวิจัยการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจและความไม่
พึงพอใจในงานของอาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของ
รัฐบาล. จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 20(78), 39 - 48.

สังัด อุทรานันท์. (2550). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและการปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม.